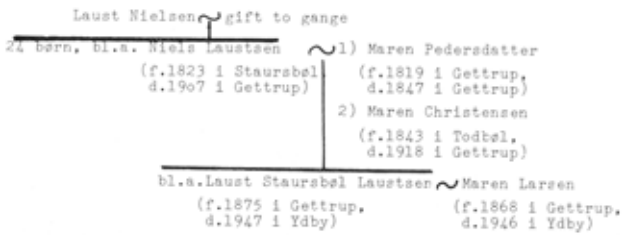
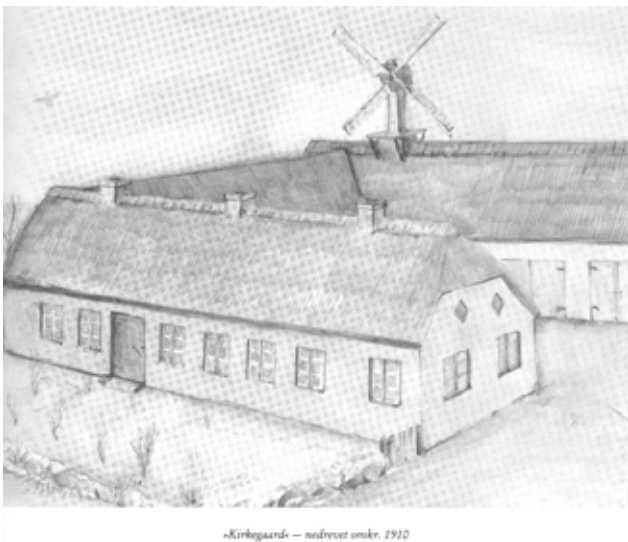

Erindringer fra min barndom

Af Laust Staursbøl Laustsen, Ydby

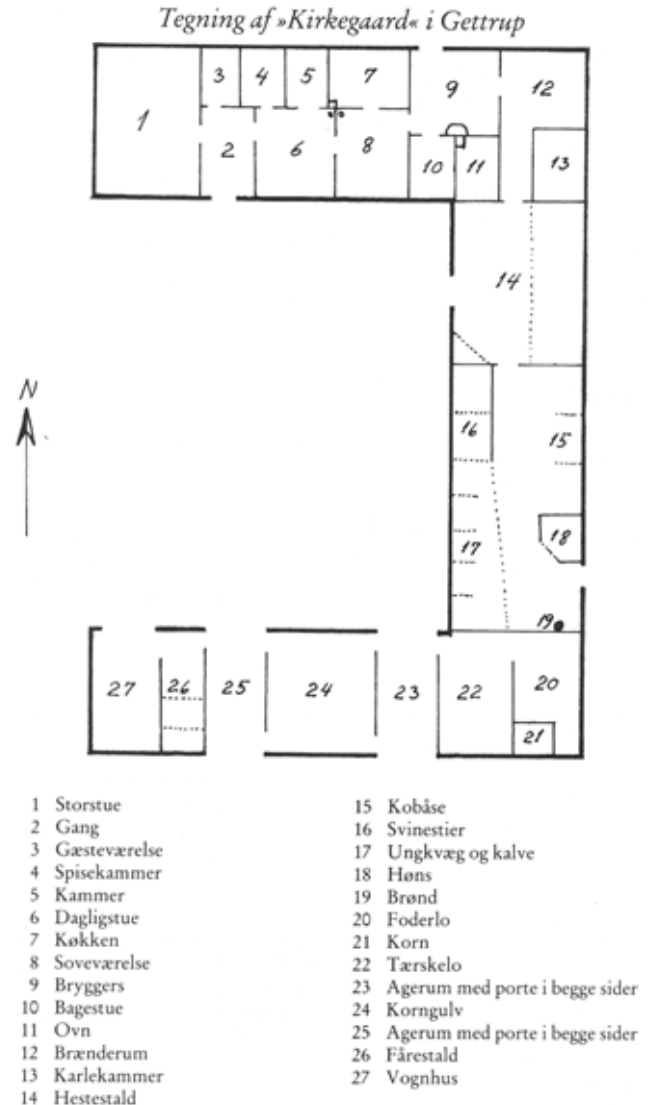

Fra bedstefars to ægteskaber var der 24 børn, hvoraf jeg kan huske følgende, alle med kaldenavnet Staursbøl (efter gården "Vester Staursbøl"): Kresten i Vesterby, Jens i Visby, Laust i Gydkjær, Hans i Vestervig, Peder i Ettrup, Niels i København, Karen, gift med købmand Helt i Gjettrup, Maren, gift med Niels Frost i Gjettrup, Else, gift med Thomas Hule i Kobberø, Karen, gift med Kr. Rasmussen i Sindrup, Sedsel, gift med A. K. Knorborg i Grurup.

»Kirkegaard« - nedrevet omkr. 1910

god ko for 4 rigsdaler og en hest for 5-6 rigsdaler. Vi boede i gården til 1893 og fik da

Min far blev forkarl i Øster Dovergaard i 19-årsalderen, og han blev der i syv år, til han blev gift. Første år tjente han 10 specier, træsko og 1 pund uld. Efterhånden steg lønnen til 16 specier, træsko og uld, og han fik i de syv år opsparet 100 specier (= ca. 400 kr.). Da han flyttede derfra, var det meningen, at han skulle have overtaget barndomshjemmet, V. Staursbøl, men han turde ikke, da han skulle give 800 specier for gården og derfor ville komme til at skyldte 700 specier. I stedet købte han Gjettrup Kirkegaard, hans første hustrus fødehjem, for 200 specier. Det var sløje tider og kort før høst, vistnok i 1868, kom der en brandstorm, som slog det meste af kornet af. Det år kunne der købes en

13.800 kr. for den. Hvert år solgte vi en del korn. Et år fik vi 3,75 kr. pr. tønne, og et andet år $3\frac{1}{4}$ øre for pundet. Vi solgte gerne 3-4 $1\frac{1}{2}$ -års ungkreaturer om foråret. Et år fik vi 385 kr. for 5 kreaturer, og så skulle vi trække dem til Ydby Gamle Kro. Det var en mand fra Lyngs, der havde købt dem. Vi havde gerne 14-16 høns. For 80-100 kr. købte far om foråret i Agger 4 får, der skulle have lam. Selv slagtede vi om efteråret 2 lam og 1 får, resten solgte vi. Vi var 3 søskende, 2 drenge og 1 pige. Ind til vi blev så store, at vi kunne hjælpe til, havde far en konfirmeret dreng fæstet.

Min fars farfar var 106 år, da han døde, og min bedstemor, som jeg kan huske, var 96 år, da

hun døde. Hun var de sidste år hos faster Else i Kobberø. En gang var hun gået ud i stalden og var gledet omkuld og havde brækket det ene lår. Det kom hun sig aldrig over. Fars første hustru døde som sindssyg, da de havde været gift i 12-13 år. I ægteskabet var der en søn, der døde som barn. Far var enkemand til 1865, da han blev gift med min mor, Maren Kristensen. Hun var født i Todbøl, men hendes forældre flyttede til Tygstrup, og hendes far kom til at tjene på Vestervig Kloster Overgaard under to ejere, den sidste var hestehandler Stokholm. Bedstefar døde på gården efter at have været røgter der i 47 år.

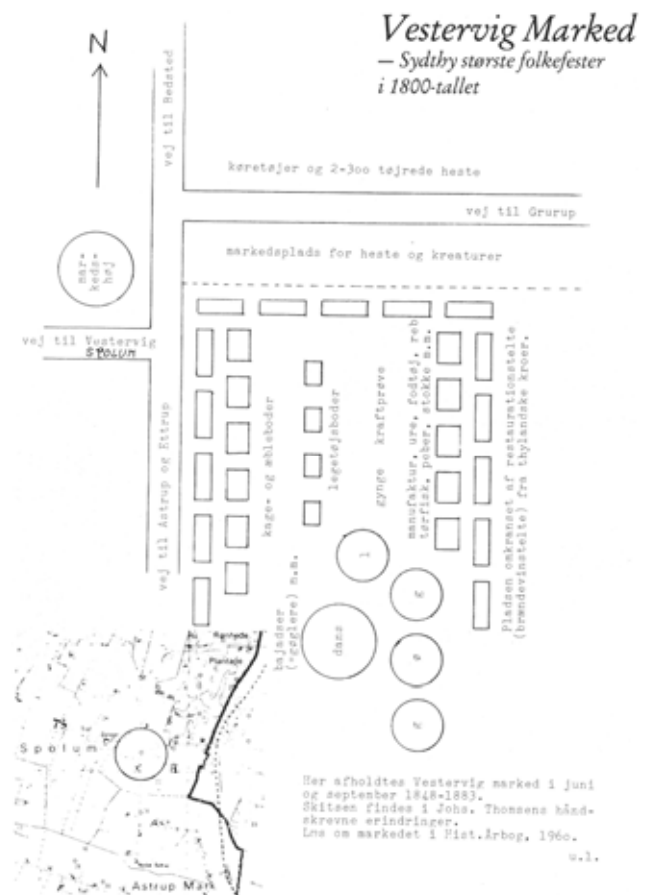
Af de tre børn i fars andet ægteskab er jeg den eneste levende. Da jeg blev vurderingsmand i kreditforeningen og brandkassen, kom jeg igen en del til Kobberø Havreland og mindedes forholdene der for 60 år siden.

Den gang boede der følgende i Havreland, nævnt i den rækkefølge, de boede: Peder Gramstrup Madsen, Frederik Svint, Mads P. Sørensen, Poul Kræmer, Mads Dam, Peder Toft, "Havland Skrædder", som jeg ikke kender navnet på, Niels K. Siig og Lars Pedersen. Besætningerne var små dengang. Peder Gramstrup havde 1 dansk hest, 2 køer og 1 kalv,

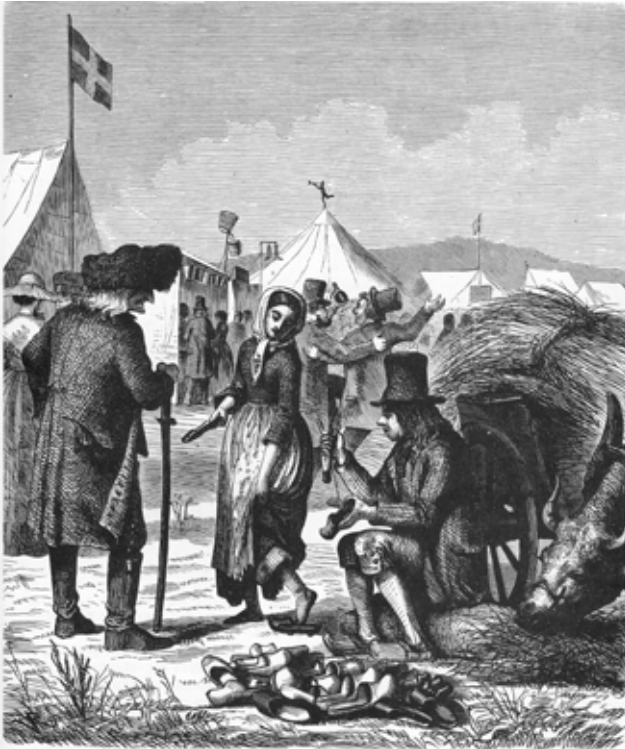
og gården var på ca. 40 td. bygsædeland. En del af gårdene, bl.a. Fr. Svints og M. P. Sørensens, er nu nedlagte og jorden solgt til andre gårde. For mig er det en forfærdelig forandring, der er sket, og det er jo selvfølgelig gået lignende frem alle andre steder i landet.

Laust Stauersbøl Laustsen
Maren Larsen
(Billedet er fra 1895, da de blev viet)

Møllen i Gjettrup blev bygget på vor jord, i fællesskab af Klaus Andersen, skomager Heej og far. Da møllen var bygget, købte de Heej ud, og senere købte far Klaus ud. Så forpagtede far møllen ud til I. K. Mikkelsen (ham, der spillede til dansen derhjemme). Han havde den i forpagtning i 27 år til 500 kr. om året, men til

Markedsescene i Vesterbygdenslev, tegnet af Vilhelm Roussland

Der findes sikkert ikke nogle billeder fra det gamle Vesterbygd Marked, men billedet her fra det store Brønderslev Marked (ill. Tidende,

1863) rummer nok en stemning, der ikke er så forskellig fra den, der kunne opleves på Vesterbygd Marked.

sidst kneb det med betalingen, og møllen forfaldt. Far overtog så selv møllen, satte den i stand for 1100 kr. og ansatte Kren Tandrup som møllerkarl. To år efter fik vi en ny karl, P. P. Møller, der efter 1 år som møllerkarl købte møllen med huset og 2 td. bygsædeland for 5.800 kr. Far solgte også jord til smedjen og skolen, og syd for vejen i Gjettrup blev der udstykket til Købmand Jensen, centralen og Møl Kristensen. Grundene blev først lejet, senere købt. Der var også en købmand Helt, og en købmand Josefsen, der blev afløst af købmand P. Didrik.

Min far var en stor, kraftig mand, der vejede et par hundrede pund, og han var meget stærk. En del år var han sognefoged i Gjettrup. Da far og hans brødre var drenge, var der marked syd for Bedsted (Vesterbygd Marked). Når drengene skulle til marked, fik de 4 skilling med, og dem købte de gulerødder for. De løb til marked på bare fødder i fedderløse strømper. Da far var blevet mand på Kirkegaarden i Gjettrup, var markedet blevet flyttet til Hurup. Engang var far og Klaus Andersen kørende til marked. Da de havde fået nogle kaffepuncher, ville far spænde hestene for og køre hjem, men Klaus kom ikke. I et af teltene var han raget uklar med et par karle, og de ville give ham bank. Klaus kunne ikke

Forlægning af Vesterbygd Markeder.

Ifølge Indretningsministeriets Ordre bringes hermed til almindelig Kundskab, at de **3de Markeder** med Helt, Røng og Haar, som hidtil omtalte i Juni og September ere afholdte i Vesterbygd og aa, fremtidig fastlægges til **Hurup Jernbanestation**.
Udtaget Amtsbureau, den 12de April 1882.
Husgaard.

Turistreklame i 1800-tallet

Uddrag af en artikel i Illustreret Tidende, 1876 om Vesterbygd Kirke og Kloster, skrevet af højskoleforstander K. Klausen, Villerup (se Hist. Arb. 1983):

»Fra Vesterbygd Kirkegaard havens en særdeles smuk Udsigt mod Vest over det mellem-liggende Landskab til Agger og Vesterhavet, hvilket sidste man med Øiet kan følge fra Thyborøn til Aalms Klitter. De med Klittag beplantede Sandbjerger tage sig i Aftensolen ud som et fjernt Alpe-landskab. Klitterne udgjøre en for Vestjylland eiendommelig Naturskønhed, og da vi snart kunne vente at faae den saa længe attraaede Jernbane ført fra Struer hertil, vil jeg tillade mig at anbefale de ærede rejsende Øboere til at aflegge et Besøg i vore Klitte-Alper. De kunne da spare den lange, kostbare Reise til Schweiz, ikke at tale om, at de her kunne faae Leilighed til at nyde den verdensberømte »Thybo-Ost«, der efter vor Mening skal kunne slaae Sparto til ægte Schweizer-ditto.«

1/5 - 1883:

Prima Sodmælk-Dit
fra Skolelærere og Nordmødres Kjøbed i Herre og mindre Partier til tværlig Pris.
C. H. Wallhaufens Ostg.
(BREVET)
NB. Prøve maas mig hærst.

Tidende, den 14de September.

379 Deboere i Bøtten, Vestbygd, Østbygd, Vesterbygd og Haarsbygd og Nordbygd have besluttet at forlægge de 3de Markeder til den 12de April og 12de August og 12de Oktober til det nye Marked i Hurup Station. Vesterbygdens og Nordbygdens Deboere har anbefalet Hurup Station, eftersom de ønske at have deres Markeder i nærheden af den nye Jernbane, og de vil gerne se den nye Jernbane og den nye Station. De vil gerne se den nye Jernbane og den nye Station, og de vil gerne se den nye Jernbane og den nye Station. De vil gerne se den nye Jernbane og den nye Station, og de vil gerne se den nye Jernbane og den nye Station.

For handelen koncentreredes i stationsbyen langs Thybanen, foregik der handel på steder, der i dag synes ulogisk placerede. Annoncen her er fra glæden »Sovang« i Bedsted sogn. Årbogen modtager gerne oplysninger om og et fotografi af personen Fuglsang — eller »Fowl« som han kaldtes lokalt. U.L.

Thisted Amts Avis, d. 12/10 1882:

Det store Lager paa „Sovang“

Kjøbed i Grønning. Brøderne ere langt uover det almindelige. Stort Brødermag er forregget i den sidste Tid og vil fremdeles betyde det største fra Høstmaasene i Høstmaasene.

Zengelfløder, Raqner, Tøpper, Dalkføder, udlagte Dameklæder, Raaber, Trøier og Jæfetter.

Alle slags Herrefløder, Oberfrakker og udlagte Tøi.
Kjøbed i Klæde og Buckskin.
Her Damet: Kjøletøier i Orme, Lille og Blå.

Alle Søster Zambler og Tørklæder, Rødt, Hvidt, Guldt, Sølv, Kobberstøi etc. etc.

Alle Hætteløber ere i alle og brugte Ting
Fuglsang.

klare sig, for han gik altid med to kæppe, men så fik far én til at holde tømmerne, og han havde let ved at ordne sådan et par karle. Men han mistede sin pipe.

En gang senere var far en søndag i Vesterbygd for at hente doktoren til sin søster Maren. Da han kørte tilbage med doktoren, skulle han have medicin med hjem. Mens apotekeren gjorde det klar, var far inde på kroen. Der sad 3 karle, som far var onkel til. De var lige kommet hjem fra Amerika, og de fik vel et par genstande sammen med far og kørte så med ham hjem. Der fik de nogle kaffepuncher, men så ville de tre amerikanere til at slå. Da tog far dem alle tre og smed dem ud af huset, og så blev der ikke mere af den krig.

Engang havde far købt en 1½ års plag, der viste sig at være noget ondsindet. Den ville klemme ham, når han gik op til den med foder. Da satte far skulderen under plagen og løftede den fra jorden, til den blev fredelig.

Om vinteren var det almindeligt, at tjenestefolk og unge, som var hjemme, samledes i mit hjem. En lørdag eller søndag aften kunne der godt være 20-40 unge. Så blev mølleren hentet, for han kunne spille på harmonika, og så blev der danset og spillet kort. Nogle kom med hvedebrød. Dertil lavede min mor kaffe til alle.

Far og mor fik intet for kaffen, men der blev samlet ind til mølleren for musikken, og dagen efter kom nogle af pigerne og hjalp min søster med at skure gulvet i storstuen og støve lidt af.

Min mor døde, da hun var 50 år, min far, da han var 84 år. Da han var 80 år, havde han aldrig mistet en tand. Han sagde tit, at han godt kunne knuse en sten med tænderne. Men han brugte briller. Da han var 84, var tænderne faldet af, men da kunne han læse uden briller!

Kilde: Sydthy Årbog 1984, side 6-12.